

Міністерство освіти і науки України
Хмельницька гуманітарно-педагогічна академія

ОПИС ВНУТРІШНЬОЇ СИСТЕМИ ЯКОСТІ ОСВІТИ ХМЕЛЬНИЦЬКОЇ ГУМАНІТАРНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ АКАДЕМІЇ

Розглянуто і затверджено
на засіданні вченої ради
Хмельницької гуманітарно-
педагогічної академії
(протокол №8 від 28 серпня 2015 року)

/ Ректор академії

І.М.Шоробура

Хмельницький
2015

Вступ

Хмельницька гуманітарно-педагогічна академія, далі ХГПА, утворена внаслідок реорганізації Хмельницького гуманітарно-педагогічного інституту рішенням двадцять першої сесії четвертого скликання Хмельницької обласної ради від 1 лютого 2006 р. (15-21/2006).

ХГПА – єдиний вищий навчальний заклад в регіоні, який здійснює ступеневу підготовку вихователів дітей дошкільного віку, вчителів початкових класів, музики, етики та естетики, образотворчого мистецтва і хореографії, української та іноземної філології.

Навчальний заклад є одним із найдавніших освітніх закладів на Поділлі. У 1921 р. в Проскурові було відкрито педагогічний технікум, який у довоєнні роки готував учительські кадри для шкіл-семирічок. У післявоєнні роки на його базі було відкрито педагогічне училище, котре у 1999 р. було реорганізоване у педагогічний коледж. 29 листопада 2000 р. постановою КМУ №1759 на його базі відкрито гуманітарно-педагогічний інститут.

ХГПА акредитована як вищий навчальний заклад III рівня акредитації (сертифікат про акредитацію № 2354518 серія РД-III від 2 липня 2012 р.), внесена до Державного реєстру вищих закладів освіти України, базується на комунальній формі власності, фінансується з обласного бюджету. Власником вищого навчального закладу є Хмельницька обласна рада.

Підготовка фахівців у навчальному закладі здійснюється відповідно до ліцензії серії АЕ № 636482 від 17.06.2015 р. відповідно до рішення Акредитаційної комісії від 28.05.2015 р., протокол №116 (наказ МОН України від 10.06.2015 р. №1415 л). Підготовка здійснюється за 6 галузями знань. Ліцензія містить 10 напрямів підготовки за II ОКР – “бакалавр”, 7 спеціальностей за III ОКР – “спеціаліст”, 7 спеціальностей за IV ОКР – “магістр”.

Функціонування вищого навчального закладу регламентується Законами України “Про освіту”, “Про вищу освіту”, Статутом академії та іншими нормативно-правовими актами, які спрямовують навчально-методичну, наукову, організаційно-виховну роботу працівників академії на якісну підготовку майбутніх педагогів, які б за своїм освітньо-професійним рівнем відповідали сьогоднішнім потребам освітнього простору України, виховання активних громадян Української держави, патріотів, гуманістів.

ХГПА вживає дієвих заходів щодо удосконалення системи підготовки фахівців з вищою освітою. Цьому сприяє наявність в академії регіональної лабораторії професійної ступеневої підготовки педагогів початкової ланки освіти Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих АПН України (керівник Телячий Ю.В., доктор історичних наук, професор) регіональної лабораторії соціально-педагогічних проблем адаптації студентів до навчання в умовах їх ступеневої підготовки у вищому педагогічному навчальному закладі I-IV рівнів акредитації Центрального інституту післядипломної педагогічної освіти АПН України (керівник Галус О.М., доктор педагогічних наук, професор); регіональної лабораторії проблем філософії освіти Інституту вищої школи АПН України (керівник Гамрецька Г.С., кандидат

філософських наук, доцент); подільського відділення Інституту мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М.Т.Рильського НАН України (керівник Маховська С.В., кандидат філологічних наук, доцент).

За час функціонування навчального закладу підготовлено тисячі фахівців, які працюють у дошкільних, загальноосвітніх, позашкільних закладах освіти та вищих навчальних закладах. Всі випускники працевлаштовані. За 90-то річну історію навчальним закладом у статусі педагогічних курсів, педагогічного технікуму, педагогічного училища, педагогічного коледжу підготовлено більш як 75 тисяч педагогів.

За період функціонування навчального закладу в статусі ВНЗ III-IV рівня акредитації підготовлено понад чотири тисячі фахівців, які працюють у дошкільних, загальноосвітніх, позашкільних закладах освіти та вищих навчальних закладах I-IV рівнів акредитації.

Науково-педагогічний колектив за своїм складом має всі потенційні можливості якісно реалізовувати завдання, поставлені перед академією з підготовки фахівців сфери дошкільної, початкової та мистецької освіти і виховання учнівської молоді.

1. Контроль за матеріально-технічним забезпеченням освітньої діяльності

Матеріально-технічна база Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії має технічне, лабораторне та комп'ютерне оснащення, яке дозволяє забезпечити якісний рівень підготовки фахівців.

В академії розроблений перспективний план розвитку навчально-матеріальної бази, який включає такі основні позиції:

- поступова заміна застарілих зразків на нове покоління ПЕОМ, розробка і впровадження більш сучасних програмних засобів навчання, комп'ютерних технологій;
- автоматизація головних функцій бібліотеки, навчального відділу, предметних (циклових) комісій на базі комп'ютерної техніки, локальних і глобальних мереж. Використання телекомунікаційних мереж (ТКМ);
- розвиток оперативної поліграфії в напрямку оснащення її більш сучасним обладнанням;

Для забезпечення навчального процесу та наукових досліджень використовується наявний парк сучасного устаткування: спеціалізовані лабораторії, обчислювальний центр, комп'ютерні класи.

Парк персональних ЕОМ складає понад 130 одиниць і регулярно поповнюється за рахунок бюджетних та позабюджетних коштів. В коледжі функціонує 4 комп'ютерних класи, в тому числі клас комп'ютерного аранжування.

Санітарно-технічний стан будівель і споруд академії знаходиться на задовільному рівні. Навчальний процес в цілому забезпечений необхідним обладнанням, устаткуванням, приладами тощо відповідно до вимог навчальних планів і програм.

Академія має два навчальних корпуси загальною площею 31940 м². Безпосередньо в навчальному процесі використовується 16248 м² навчальних та навчально-допоміжних приміщень. На одного студента денної форми навчання припадає понад 10 м² площі.

Книжковий фонд бібліотеки академії налічує більше 115110 примірників. З них спеціальної та художньої літератури, підручників, навчальних посібників понад 95 тис. примірників, методичних розробок понад 30 тис. примірників. Бібліотечний фонд коледжу постійно поповнюється новими виданнями. Функціонує два читальні зали на 150 місць, а також читальний зал гуртожитку на 70 місць.

Забезпеченість гуртожитком – 100%. Студенти мешкають в гуртожитку на 640 місць, що, практично, задовольняє потреби іногородніх студентів. Забезпечення студентів та працівників академії їдальнею та буфетом становить 100 %.

Академія має розвинутий спортивний комплекс: 1 великий та 2 малих спортивних зали, тренажерний зал, стадіон, зали хореографії; актовий зал на 350 глядацьких місць.

Медичне обслуговування студентів і співробітників здійснюється в медичному пункті.

Санітарно-технічний стан будівель і споруд та умови їх експлуатації академією, в яких навчаються студенти відповідає вимогам відповідних органів державного нагляду.

Всі приміщення академії обладнані електроосвітленням, водопроводом, міською каналізацією, гарячим водопостачанням, вентиляцією та опаленням, телефоном, (факсом, електронною поштою), телебаченням, радіо.

Основним джерелом фінансування академії є обласний бюджет.

Основними додатковими джерелами фінансування, які забезпечують певну фінансову самостійність академії в умовах реформування економічних відносин, є:

- кошти, які надходять від юридичних та фізичних осіб за навчання студентів.

- спонсорська допомога.

Частина позабюджетних коштів, отриманих академією, використовувалась на:

- соціальні виплати: матеріальну допомогу співробітникам і студентам;

- оплату путівок на відпочинок та лікування; утримання медпункту академії, спортивного клубу;

- плату за комунальні та господарські послуги;

- придбання будівельних, оздоблювальних та сантехнічних матеріалів для проведення поточних ремонтів об'єктів академії, підтримання в належному стані приміщень та обладнання;

- забезпечення належного санітарного та пожежного стану будівель і споруд;

- придбання науково-лабораторного та навчально-методичного

обладнання, в першу чергу обчислювальної техніки;

- поповнення бібліотечного фонду та утримання центру оперативної поліграфії академії.

При здійсненні фінансово-комерційної діяльності академія дотримується положень керівних документів, що регламентують ці види діяльності.

Регулярно здійснюються контрольні-ревізійні перевірки фінансово-господарської діяльності у відповідності до плану роботи академії.

Підготовку висококваліфікованих фахівців неможливо здійснювати без відповідного забезпечення матеріально-технічної бази навчального закладу.

Відповідно до діючих навчальних планів для якісного забезпечення підготовки студентів з усіх спеціальностей створено відповідні кабінети.

Технічний стан обладнання кабінетів відповідає вимогам навчального плану і забезпечує виконання програм підготовки студентів.

Усі навчальні аудиторії та кабінети мають нормативні і методичні матеріали із вивчення дисциплін, забезпечені дидактичними матеріалами для виконання навчальних програм.

Академія достатньо забезпечена навчальними столами, стільцями, дошками, іншими меблями. Ведеться контроль за їх збереженням.

Для поповнення матеріально-технічної бази керівництво навчального закладу намагається залучати додаткові та благодійні кошти. За рахунок цих коштів придбано комп'ютери та мультимедійний проектор. Використання комп'ютерних та мультимедійних технологій дає можливість упроваджувати сучасні інноваційні форми навчання.

Позитивні тенденції:

- формується бережливе ставлення до майна;
- у навчальний процес впроваджуються нові технології навчання.

Негативні тенденції:

- потребують матеріальної підтримки та постійного поповнення наочними посібниками навчальні кабінети.

Національною програмою "Освіта України XXI століття" передбачено впровадження у навчально-виховний процес новітніх педагогічних технологій та науково-методичних досягнень, створення нової системи інформаційного забезпечення освіти, входження України у трансконтинентальну систему комп'ютерної інформації (Інтернет). Хмельницька гуманітарно-педагогічна академія має все необхідне для того, щоб забезпечити вимоги, передбачені програмою.

В академії функціонують комп'ютерні класи. Всі вони обладнані сучасними комп'ютерами на які встановлене ліцензійне програмне забезпечення. Характеристики робочих станцій не нижчі від Intel Celeron 2GHz, RAM 1Gb. Два класи функціонують на базі безкоштовного ПЗ ОС Linux, та містять в собі адаптовані альтернативні програмні ресурси. Крім того, для забезпечення навчального процесу використовуються два мультимедійні комплекси (проектор та пересувний екран), 10 лазерних принтерів, три серед яких є багатофункціональними, а також класи з

мультимедійною дошкою. Усі комп'ютери з'єднані між собою локальною мережею, яка має вихід у мережу Інтернет. Інтернет підключений за допомогою оптоволоконного кабелю, швидкість обміну даними приблизно становить 60Мбіт/сек. Додатково встановлені декілька гарячих точок wi-fi (наприклад, у бібліотеці, гуртожитку та деяких аудиторіях), що забезпечує більш ефективну роботу студентів у читальній залі та на заняттях з дисциплін, що потребують виходу у мережу Інтернет. Функціонує динамічний сайт академії <http://www.kgpa.km.ua/> що постійно оновлюється. Там можна знайти інформацію про академію, історію створення закладу, про викладачів, перелік спеціальностей та дисциплін, а також інформацію для абітурієнтів.

У процесі викладання комп'ютерних дисциплін враховується зацікавленість студентів у сучасній комп'ютерній техніці. Широко налагоджуються міжпредметні зв'язки, особливо між спеціальними дисциплінами. Постійно оновлюються бази комерційного та безкоштовного програмного забезпечення, що використовуються як основні та допоміжні засоби поглиблення знань та навичок, безпосередньо у навчальному процесі.

2. Контроль за кадровим забезпеченням

Підготовку фахівців в Хмельницькій гуманітарно-педагогічній академії за освітньо-кваліфікаційними рівнями “бакалавр”, “спеціаліст”. “магістр” забезпечують науково-педагогічні працівники: на постійній основі – 243 викладача. З них докторів наук – 9, професорів – 9, кандидатів наук – 77, доцентів – 61.

Випускові кафедри представляють викладачі з науковими ступенями доктора наук та кандидата наук, а також викладачі, які мають вищу категорію. Науково-педагогічна спеціальність усіх викладачів відповідає дисциплінам, які вони викладають.

Атестація викладачів проводиться відповідно до Типового положення про атестацію викладачів України та перспективного плану атестації викладачів навчального закладу. Підвищення фахового рівня викладачів академії здійснюється шляхом стажування або проходження відповідних курсів (Хмельницький обласний інститут післядипломної педагогічної освіти, Хмельницький національний університет та ін.), навчання в магістратурі та аспірантурі.

В предметних (циклових) комісіях Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії є всі можливості для забезпечення належного навчально-методичного та наукового рівня підготовки спеціалістів для галузі освіти.

Укомплектованість закладу педагогічними кадрами складає 100%, що досягнуто шляхом виваженого навантаження викладачів з урахуванням їх фахової підготовки.

Станом на 01.01.2016 року загальна кількість працівників, які працюють в академії – 353 осіб. Усі викладачі працюють на постійній основі, мають повну вищу та педагогічну освіту, що відповідає вимогам атестації.

Викладачі академії щорічно складають індивідуальні робочі плани методичної та організаційної роботи, виходячи із запланованого педагогічного навантаження, виконання яких контролюється з боку завідувачів кафедр та адміністрації коледжу.

З метою удосконалення навчально-методичної роботи, пошуку нових форм і методів проведення лекційних, семінарських та практичних (лабораторних) занять в академії систематично проводяться відкриті заняття. Викладачі академії постійно працюють над підвищенням свого фахового рівня, беруть участь у проведенні семінарів, круглих столів, упроваджують активні форми і методи навчання.

Забезпеченість навчально-виховного процесу здійснюється, в основному, за рахунок штатних працівників. Під час призначення на посади викладачів враховується їх педагогічний досвід, кваліфікація та спеціальність.

В академії лекційні заняття проводяться професорами і доцентами, а також запрошеними визнаними науковцями та педагогами, у тому числі зарубіжних університетів, висококваліфікованими фахівцями педагогічної освіти, які мають значний досвід практичної діяльності.

Науково-педагогічні працівники, які працюють в академії відповідають таким вимогам:

- володіють комп'ютерними технологіями;
- володіють іноземною мовою;
- систематично підвищують свою кваліфікацію;
- мають власні методичні розробки;
- мають високий рівень професіоналізму;
- володіють формами та методами педагогічної діяльності;
- забезпечують стандарти навчання і виховання.

Зарахування науково-педагогічних працівників на роботу до академії здійснюється, як правило, за конкурсним відбором. Сектор обліку науково-педагогічних, педагогічних працівників і навчально-допоміжного персоналу за подання деканів факультетів готує наказ на оголошення конкурсу на заміщення вакантних посад та подає оголошення на заміщення посад науково-педагогічних працівників на сайт академії. Після опублікування оголошення на сайті приймаються заяви на участь у конкурсі та документи від претендентів на посаду у строки. Передбачені умовами конкурсу.

Підготовлені документи претендентів подаються на розгляд вченої ради академії. Позитивні результати голосування є підставою для оформлення контракту з претендентами, які пройшли за конкурсом. Термін дії контракту від одного до п'яти років.

Контроль за якістю кадрового забезпечення навчального процесу в академії здійснюють сектор обліку науково-педагогічних, педагогічних працівників і навчально-допоміжного персоналу, кадрова та рейтингова комісії, навчальний відділ.

Щорічне підведення підсумків роботи науково-педагогічних працівників та окремих структурних підрозділів академії здійснюється за

рейтинговою системою оцінювання рейтинговою комісією академії. Склад якої затверджується наказом ректора щорічно.

Рейтингова система оцінювання роботи науково-педагогічних працівників та структурних підрозділів академії є стимулом для підвищення якості їх роботи і використовується для встановлення диференційованого підвищення посадових окладів науково-педагогічних та наукових працівників та диференційованого підвищення ставок погодинної оплати.

В основу рейтингової системи оцінювання роботи науково-педагогічних працівників та структурних підрозділів академії покладені положення Закону України “Про вищу освіту”, часові нормативи, визначені наказом Міністерства освіти і науки України від 07.08.2002 р. № 450 “Про затвердження норм часу для планування і обліку навчальної роботи та переліків основних видів методичної, наукової й організаційної роботи педагогічних і науково-педагогічних працівників вищих навчальних закладів” і щорічно оновлюваного “Положення про планування та облік роботи науково-педагогічних працівників Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії”.

Рейтингове оцінювання роботи науково-педагогічних працівників ґрунтується на результатах виконання ними індивідуального плану роботи за навчальний рік за нормами часу для всіх видів робіт. Навчальна та культурно-виховна робота враховується за попередній навчальний рік, інші види – за поточний календарний рік.

3. Контроль за науково-методичним забезпеченням

Науково-методичне забезпечення підготовки всіх освітньо-кваліфікаційних рівнів в академії відповідає нормативам, встановленим документам, а саме:

- наявність освітньо-кваліфікаційної характеристики фахівця;
- наявність освітньо-професійної програми підготовки фахівця;
- наявність навчального плану, затвердженого в установленому порядку;
- наявність навчально-методичного забезпечення для кожної навчальної дисципліни навчального плану;
- навчальних і робочих навчальних програм дисциплін, % – 100;
- планів семінарських, практичних занять, завдань для лабораторних робіт, % – 100;
- методичних вказівок і тематик контрольних, курсових робіт (проектів), % – 100;
- наявність пакетів контрольних завдань для перевірки знань з дисциплін соціально-гуманітарної, фундаментальної та фахової підготовки, % – 100;
- забезпеченість програмами всіх видів практик, % – 100;
- наявність методичних вказівок щодо виконання дипломних робіт (проектів), державних екзаменів, % – 100;
- дидактичне забезпечення самостійної роботи студентів, % – 100;

- наявність критеріїв оцінювання знань і вмінь студентів.

Контроль за відповідністю реальних показників науково-методичного забезпечення навчального процесу в академії нормативним здійснюється перед початком нового навчального року навчальним, навчально-методичним та заочним відділом, а далі – постійно контролюється деканами факультетів та завідувачами кафедр у межах своїх службових обов'язків.

З метою дотримання принципів автономії та самоврядування, забезпечення якості надання освітніх послуг, забезпечення навчальних дисциплін, що викладаються студентам, сучасною навчальною літературою і стимулювання видавничої діяльності в академії розроблено “Положення про видання навчальної літератури за рекомендацією вченої ради Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії”.

Структура, обсяг та оформлення рукописів навчальної літератури мають відповідати вимогам Міністерства освіти і науки України та чинних державних стандартів України (ДСТУ).

Подані рукописи підручників навчальної літератури навчально-методична рада академії направляє на закриту експертизу експертним комісіям, які сформовані за наказом ректора.

Після розгляду на засіданні навчально-методичної ради академії ухвалені рукописи навчальної літератури і необхідні документи до них подаються до секретаріату вченої ради академії.

Після розгляду на засіданні вченої ради академії ухвалені рукописи навчальної літератури подаються до друку.

На звороті титульного аркуша навчальної літератури зазначається “Рекомендовано до друку вченою радою Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії (протокол № ____ від _____)”.

Навчально-методичні комплекси (НМК) дисциплін є одним із основних елементів науково-методичного забезпечення навчального процесу.

Підготовку НМК дисциплін здійснюють науково-педагогічні працівники, які відповідають за їх викладання, коли дисципліна вводиться в робочий навчальний план підготовки фахівців. У двох примірниках. Один з яких зберігається на кафедрі, другий – у деканаті відповідного факультету.

Навчально-методичні комплекси містять: типову навчальну програму дисципліни; робочу навчальну програму дисципліни; структурно-логічну схему викладання дисципліни; календарний план викладання дисципліни; критерії оцінки знань студентів; індивідуальні завдання для самостійної роботи студентів; комплекси тестів, контрольних запитань для оцінювання рівня знань студентів; конспект лекцій дисципліни (тезисний варіант); підручники, навчальні посібники, методичні розробки та рекомендації щодо вивчення дисципліни; програму навчальної практики (якщо вона передбачена робочим навчальним планом); завдання для студентів заочної форми навчання та методичні вказівки до їх виконання.

Якщо навчальна дисципліна викладається не перший рік, НМК щорічно оновлюються – розширюється зміст робочої навчальної програми,

уточнюється календарний план викладання дисциплін, доповнюється список навчальної літератури та інше.

Підготовлені вперше та оновлені НМК дисциплін щорічно розглядаються до закінчення поточного навчального року (травень-червень) на засіданні кафедри і після схвалення їх кафедрою, що засвідчується підписом завідувача на другій сторінці НМК, затверджуються деканом відповідного факультету.

Контроль за якістю НМК дисциплін постійно здійснюють декани факультетів, завідувачі кафедр, а також навчальний, навчально-методичний та заочний відділ під час щорічної перевірки готовності науково-методичного забезпечення навчального процесу на кафедрах і деканатах факультетів академії до нового навчального року.

Комплекти білетів для оцінювання знань студентів складає науково-педагогічний працівник, який відповідає за викладання навчальної дисципліни.

Комплект білетів для оцінювання знань студентів з кожної навчальної дисципліни містить 30 білетів, у кожному з них – як правило, 3 питання: 2 з яких теоретичного та 1 питання практичного спрямування. Іноді одне теоретичне питання замінюється тестовими завданнями.

Тестові завдання складаються різних типів: відкриті, закриті.

Форма білету відповідає нормативним вимогам щодо оформлення екзаменаційної документації у вищих навчальних закладах.

При складанні комплекту білетів викладач обирає ті завдання, які найбільше відповідають специфіці навчальної дисципліни, яку він викладає. Заповнені викладачем білети затверджуються на засіданні кафедри, що засвідчується номером протоколу та датою проведення засідання і підписуються завідувачем кафедри. Зберігаються білети у навчальному відділі.

Контроль за якістю комплектів білетів здійснюють завідувачі кафедри і декани факультетів, а також навчальний, навчально-методичний відділ та заочний відділ під час щорічної перевірки якості НМК дисциплін.

При складанні екзамену (заліку) на підсумковій атестації з дисципліни викладач заповнює екзаменаційні (залікові) відомості, підписує їх і здає на навчального відділу, де вони зберігаються.

4. Контроль за якістю проведення навчальних занять

Для організації та оцінювання якості проведення відкритих лекцій, практичних і лабораторних занять наказом ректора академії на кожний навчальний рік:

- затверджується склад робочої групи із числа співробітників навчального відділу, деканів факультетів та досвідчених науково-педагогічних працівників для здійснення контролю якості навчання в академії. Очолює робочу групу проректор з науково-педагогічної роботи;

- за поданням деканів факультетів спільно із завідувачами кафедр формується графік проведення відкритих занять в академії, який затверджується проректором з науково-педагогічної роботи;

- затверджується список відповідальних осіб від факультетів за організацію, проведення відкритих занять та анкетування членів робочої групи та студентів.

Відповідальні особи від факультетів формують склад комісії (не менше 3-х осіб) із членів робочої групи на кожну відкриту лекцію, практичне чи лабораторне заняття (присутність завідувача кафедри та 2-3 науково-педагогічних працівників кафедри, на якій здійснюється контрольний захід, є обов'язковою), забезпечують членів комісії відповідними анкетами та подають заповнені анкети оцінювання якості проведення відкритого заняття членами комісії до навчальної частини; залучають до здійснення контролю якості навчання, окрім членів робочої групи, провідних науково-педагогічних працівників (професорів і доцентів) академії – фахівців з того напрямку підготовки (спеціальності), з якого проводиться контрольний захід.

У навчальному закладі висновки відкритого заняття аналізуються і розробляються методичні поради щодо поліпшення якості та організації викладання навчальних дисциплін подаються проректору з науково-педагогічної роботи для оприлюднення на засіданнях ректорату та вченої ради академії та прийняття необхідних рішень.

5. Контроль за якістю організації практики студентів

У системі професійної підготовки майбутніх педагогів у Хмельницькій гуманітарно-педагогічній академії важливе місце посідає педагогічна практика студентів. Вона допомагає оволодіти професіями відповідно до фаху навчання, сформувати необхідні вміння і навички в процесі конкретної роботи в реальних умовах.

В академії функціонує відділ педагогічної практики, який своєю діяльністю здійснює відповідно до положення про відділ педагогічної практики, під керівництвом проректора з педагогічної практики, у тісному контакті з деканатами факультетів, кафедрами та іншими структурними підрозділами академії.

Відділ педагогічної практики здійснює планування, загальну організацію, контроль та аналіз педагогічної практики та забезпечує міцний взаємозв'язок навчально-виховного процесу академії з базами практики – школами, дошкільними навчальними та оздоровчими закладами, котрі мають необхідні умови для проходження практики студентів.

Одним із важливих напрямів діяльності відділу педагогічної практики у Хмельницькій гуманітарно-педагогічній академії є контроль і оцінювання практики.

Протягом навчального року постійно здійснюється контроль за дотриманням студентами і керівниками практики графіку та розкладу проведення усіх видів на усіх факультетах. Працівниками відділу відвідуються школи та дошкільні навчальні заклади з метою перевірки

присутності студентів і керівників практики та якості проведення ними навчального-виховної роботи з дітьми, студентами, оформляються картки контролю і перевірки.

В академії координується робота керівників практики, підтримується постійний зв'язок зі старостами груп. Систематично відбуваються зустрічі з керівниками практики від баз практики (завучами, методистами, вчителями та вихователями), у ході яких обговорюються позитивні моменти в організації практики та визначаються рівні готовності студентів до практичної діяльності, а також з'ясовуються прогалини та недоліки у їх підготовці та організації практики. Крім того, учителі початкових класів, завучі шкіл, методисти, вихователі дошкільних навчальних закладів є активними учасниками настановчих і підсумкових конференцій з питань організації різних видів практики, семінарів-практикумів щодо вдосконалення практичної підготовки студентів.

Працівниками відділу надається методична допомога молодим керівникам практики, проводяться відкриті дні практики, індивідуальні бесіди зі студентами, які з різних причин були відсутніми на практиці.

Здійснюється постійний контроль за веденням студентами і керівниками практики звітної документації (характеристики, звіти, залікові заняття, щоденники та журнали педагогічної практики, залікові книжки).

Протягом року здійснюється аналіз результатів кожного виду практики, проводяться письмові опитування серед студентів, а також організовуються звітні конференції за підсумками різних видів практики. Так, спільно з завідувачами та викладачами кафедр педагогіки та психології, дошкільної педагогіки, психології та фахових методик, хореографії, образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва, теорії та методики музичного мистецтва, української мови та літератури організовуються і проводяться творчі звіти і студентські звітні конференції за підсумками різних видів практики.

Офіційне входження України в Європейський освітній простір привело до суттєвого реформування системи оцінювання, що відобразилось як на формах організації оцінювання знань і навчальної діяльності студентів Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії, так і на застосовуваних принципах оцінювання.

Важливо зазначити такі принципи ECTS, що вплинули на побудову нової системи оцінювання у закладі:

- ECTS гарантує академічне визнання навчання, надає спосіб вимірювання та порівняння навчальних досягнень студента, переведення його з однієї установи до іншої.

- Шкала ECTS допомагає закладам інтерпретувати бали, які студент отримав в інших закладах.

- Шкала ECTS заснована на ранговому місці студента серед інших студентів, що він отримав у результаті певного оцінювання.

- Система ECTS містить статистичну шкалу оцінок. Спочатку ділить студентів на групи «склав»/«не склав», потім оцінює результати цих двох

груп окремо. Тих, хто «склав», поділяють на п'ять підгруп: кращі 10 % отримують бал А, наступні 25 % – бал В, наступні 30 % – бал С, наступні 25 % – бал D і останні 10 % – бал Е. Тих, хто «не склав», поділяють на дві підгрупи: FX (можливість виконання невеликого обсягу роботи для зарахування кредиту) та F (необхідність виконання значного обсягу роботи для зарахування кредиту, повторне проходження дисципліни).

У результаті імплементації європейської системи трансферу і накопичення кредитів, так званої ЄКТС, спостерігаємо за такими труднощами та негативними проявами даного процесу:

- відсутній досвід використання 100-бальної системи оцінювання у вітчизняній вищій школі;
- значно знижується рівень мотивації студентів до навчання після досягнення ними певної межі балів;
- збільшуються обсяги часу, що витрачає викладач на облік результатів навчання студентів;
- у зв'язку з необхідністю присудження певної кількості балів за різні види робіт та диференціювання балів за різні ступені виконання цих робіт, ускладнюється процес об'єктивного оцінювання навчальних досягнень студента;

– відсутні єдині критерії оцінювання знань та умінь студентів, що призводить до суб'єктивності цього процесу;

– чинні критерії оцінювання знань студентів науково не обґрунтовані.

Особливістю оцінювання результатів педагогічної практики є те, що викладач може оцінювати як процес виконання, так і його продукт.

В академії фокусуємо оцінювання на процесі виконання, якщо:

– продукту як такого немає, або його оцінювання вважається неможливим;

– процес є послідовним і дозволяє за ним спостерігати;

– аналіз етапів процесу допоможе досягти високої якості продукту.

Зосереджуємо оцінювання на продукті виконання, якщо:

– різні процеси можуть привести до однакової якості продукту;

– процес недоступний для спостереження;

– продукту характерні особливості, які можна виокремити та оцінити.

Отже, бальна оцінка повинна виставлятися суто відповідно до визначених критеріїв успішності практикантів.

Звісно, у кожного керівника педагогічної практики склалася своя традиційна методика виставлення оцінок, розроблено власні схеми аналізу та самоаналізу проведеного уроку, заняття практиканта, визначено пріоритетність саме тих показників успішного заняття, що, на його думку, є визначальними у виставленні тієї чи іншої оцінки.

Для об'єктивного оцінювання результатів спільної діяльності всіх учасників в організації та проведенні педагогічної практики в академії

здійснюємо моніторинг управління практичною підготовкою майбутніх педагогів.

Завданнями моніторингу такі:

- визначення якості навчальних досягнень, рівня соціалізації;
- вивчення взаємозв'язку між успішністю студентів та соціальними умовами їх життя, результатами роботи викладачів, рівнем їх соціального захисту, моральними установками, запитами, цінностями тощо;
- оцінювання якості кадрового, навчально-методичного, матеріально-технічного забезпечення навчального закладу;
- оцінювання впливу на навчальний процес державних освітніх стандартів, навчальних програм, методичного, технічного обладнання та інших факторів;
- дослідження педагогічної практики та успіхів студентів;
- виявлення чинників, що впливають на хід та результати освітніх реформ для зменшення негативного їх впливу;
- порівняння результатів функціонування закладів освіти, систем освіти з метою визначення найбільш ефективних шляхів їх подальшого розвитку.

Для створення ефективної системи моніторингу управління практичною підготовкою майбутніх педагогів визначаємо:

- мету і завдання моніторингу;
- предмет та об'єкт моніторингу;
- методи здійснення моніторингу;
- інформаційні джерела;
- періодичність проведення моніторингу;
- форму представлення результатів моніторингу.

Моніторинг здійснюємо за визначеними критеріями (рівень професіоналізму професорсько-викладацького складу вищого педагогічного навчального закладу, рівень організації управлінського процесу, якість практичної підготовки майбутніх педагогів) та чітко відповідно до програми моніторингу, затвердженої вищим навчальним закладом.

Метою програми моніторингу якості управління практичною підготовкою майбутніх педагогів є створення єдиної системи моніторингу діяльності всіх учасників управлінського процесу, яка інформує про відповідність результатів практичної підготовки її кінцевому результату, забезпечує тривалий зворотній зв'язок між суб'єктами управління, дозволяє об'єктивно оцінити причини відхилень у реалізації завдань практичної підготовки.

Об'єктом моніторингових досліджень є процес управління практичною підготовкою в умовах ступеневої освіти.

Предметом моніторингу є результати практичної підготовки студентів; якісний рівень управління практичною підготовкою майбутніх педагогів.

Основні складові програми такі:

1. Блок «Професіоналізм професорсько-викладацького складу вищого педагогічного навчального закладу»:

- кадровий склад професорсько-викладацького колективу;
- професійна компетентність керівників педагогічної практики;
- мотивація професійної діяльності;
- науково-дослідна та організаційно-методична діяльність керівників практики.

2. Блок «Організація управлінського процесу»:

- організаційна структура управління практичною підготовкою майбутніх педагогів у ВНЗ;
- управлінська компетентність суб'єктів управління практичною підготовкою студентів вищих педагогічних навчальних закладів;
- матеріально-технічне, організаційно-методичне забезпечення процесу практичної підготовки студента.

3. Блок «Якість практичної підготовки майбутніх педагогів»:

- рівень сформованості професійно-особистісних якостей;
- рівень засвоєння практичної діяльності;
- мотивація студентів до майбутньої педагогічної діяльності;
- задоволеність результатами практичної підготовки.

Основними завданнями є:

- вивчити досвід застосування моніторингу в освітніх системах;
- визначити показники моніторингу;
- сформувати єдиний механізм збору, обробки, збереження та поширення інформації щодо якості практичної підготовки у вищому педагогічному навчальному закладі;
- визначити способи одержання достовірних даних та обробки інформації;
- створити інформаційну базу управління практичною підготовкою у ВНЗ;
- створити науково-методичні, організаційно-управлінські, матеріально-технічні умови для учасників моніторингу;
- визначити обов'язки учасників моніторингу;
- створити банк матеріалів для опитування, анкетування учасників практичної підготовки;
- сформулювати стратегічні цілі розвитку системи практичної підготовки у ВНЗ на основі одержаних даних.

Етапи реалізації програми: підготовчий (ознайомлення з нормативно-правовою документацією, науковою та навчально-методичною літературою щодо проблеми оцінювання якості освітніх послуг; здійснення інформаційно-роз'яснювальної роботи; мотивація суб'єктів практичної підготовки до здійснення моніторингового дослідження; підготовка необхідних інформаційних матеріалів), основний (здійснення дослідження), підсумковий (збір, аналіз та узагальнення результатів моніторингу; розробка методичних рекомендацій щодо підвищення ефективності управлінського процесу).

Методами дослідження під час здійснення моніторингу виступають: проведення бесід, інтерв'ювання, анкетування учасників управління практичною підготовкою; аналіз результатів практичної діяльності студентів; аналіз матеріалів роботи з планування; огляд матеріалів кабінету педагогічної практики, відділу педагогічної практики.

Очікуваними результатами моніторингу є: забезпечення всіх учасників практичної підготовки надійною та своєчасною інформацією; формування інформаційної основи прийняття управлінських рішень; прогнозування практичної підготовки; досягнення якості практичної підготовки у вищому педагогічному навчальному закладі; створення системної організації управління практичною підготовкою.

Формою подачі результатів є публікація щорічного звіту відділу педагогічної практики та озвучення його на засіданні вченої ради вищого навчального закладу.

6. Контроль за якістю самостійної роботи студентів

Для забезпечення високої якості підготовки фахівців в академії самостійна робота студентів організується та координується науково-педагогічними працівниками, які відповідають за викладання дисциплін.

Обсяг самостійної роботи студентів для окремої дисципліни визначається деканом факультету при формуванні робочого навчального плану підготовки фахівців за відповідними напрямками (спеціальностями) на навчальний рік.

Науково-педагогічні працівники, які відповідають за викладання дисциплін, розробляють відповідне методичне забезпечення та індивідуальні завдання для студентів.

Самостійна робота студентів завершується відповідною атестацією – оцінюванням рівням набутих ними знань.

Самостійна робота виконується студентами поза межами розкладу аудиторних занять.

Контроль за виконанням самостійної роботи студентами несуть науково-педагогічні працівники відповідної навчальної дисципліни.

7. Контроль за якістю знань студентів

Формами контролю знань студентів в академії є поточний контроль, проміжна та підсумкова атестація.

Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних, лабораторних та семінарських занять і має на меті перевірку рівня підготовленості студента до виконання конкретної роботи.

Проміжна атестація проводиться після вивчення програмного матеріалу кожного змістового модуля, на які лектором дисципліни поділено її навчальний матеріал згідно з вимогами кредитно-модульної системи навчання.

Проміжна атестація визначає рівень знань студентів з програмного матеріалу змістового модуля, отриманих під час усіх видів занять і самостійної роботи.

Форма проміжної атестації засвоєння програмного матеріалу змістового модуля розробляється лектором дисципліни і затверджується відповідною кафедрою у вигляді тестів, письмової контрольної роботи, колоквіуму, результату експерименту, що можна оцінити кількісно, розрахункової чи розрахунково-графічної роботи тощо.

Після проведення проміжних атестацій з усіх змістових модулів і визначення їх рейтингових оцінок лектором дисципліни визначається рейтинг студента з навчальної роботи.

Підсумкова атестація включає семестрову та державну атестацію студента.

Студент допускається до семестрового контролю, якщо він виконав усі види робіт, завдань, передбачених робочим навчальним планом на семестр з відповідної навчальної дисципліни.

8. Проведення ректорського, деканського контролю знань студентів

Проведення ректорського та деканського контролю здійснюється з метою визначення рівня якості викладання навчальних дисциплін; оцінки залишкових знань студентів з навчальних дисциплін з наступним аналізом якості навчання та викладання; отримання інформації про рівень пізнавальної діяльності, самостійності та активності студентів; перевірки якості організації навчального процесу на кафедрах; забезпечення можливості внесення змін до програм навчальних дисциплін.

Деканський контроль знань проводиться відповідно до розпорядження декана факультету, письмово узгодженого з навчальним відділом.

Ректорський контроль знань проводиться вибірково, за ініціативою ректора, ректорату, проректора з науково-педагогічної роботи, у тому числі повторно з дисциплін, з яких проводився деканський контроль.

Цілі контрольної роботи формує ректор, перший проректор.

Оцінювання залишкових знань студентів проводиться після написання модульної контрольної роботи з дисципліни, яку виокремлено для проведення контролю знань; в наступному семестрі після семестрових екзаменів з дисциплін, вивчення яких передбачено робочими навчальними планами.

Контроль знань проводиться згідно з графіком та позапланово.

Графіки проведення контролю знань подаються деканами факультетів до навчального відділу, де формується загальний академічний графік та затверджується наказом ректора.

Контрольні роботи виконують студенти всіх освітньо-кваліфікаційних рівнів, за винятком хворих, факт хвороби яких підтверджений документально.

Час виконання контрольної роботи – 2 академічні години.

Контроль знань студентів впродовж року може проводитися не більше ніж з 4 дисциплін з кожного напряму підготовки (спеціальності).

Перевірка відповідей на завдання та оформлення документації проводиться в день проведення контрольної роботи за присутності всіх членів комісії фахівцями з дисципліни, які не забезпечували її викладання у студентів, які проходили контроль знань.

Результати контролю знань відображають у відомості виконання контролю знань, зіставляють з результатами підсумкового оцінювання знань (модульного, семестрового) з відповідної дисципліни і відображають у зведених відомості та передаються до навчального відділу до кінця дня проведення перевірки.

Аналіз результатів контролю знань засвідчують підписами члени комісії та викладач відповідної дисципліни, завідувачем кафедри. Аналіз контролю знань студентів разом з перевіреними роботами здається і зберігається у деканаті впродовж одного навчального року.

Результати проведення деканського контролю знань студентів обговорюються на засіданні методичної ради факультету, ректорського – вченої ради академії, за результатами якого приймається мотивоване рішення та розробляють заходи по усуненню виявлених недоліків в рівні знань і їх оцінюванні.

9. Здійснення моніторингу та періодичного перегляду освітніх програм

З метою забезпечення високої якості професійної підготовки фахівців в академії розроблено механізм затвердження, періодичного перегляду та моніторингу навчальних програм підготовки фахівців.

Для забезпечення прозорості і привабливості навчальних програм, підтримання їхньої актуальності та попиту на них передбачено створення механізмів, які включають:

- порядок розробки і формулювання очікуваних результатів навчання;
- офіційно затвердженні рекомендації та нормативні вимоги щодо створення освітньо-професійних програм, навчальних планів і навчальних програм дисциплін;
- визначені вимоги та характеристики диференціації програм підготовки за формами навчання та за типами вищої освіти;
- порядок внутрішньої експертизи, оцінки та затвердження програм, навчальних планів і навчальних програм дисципліни;
- умови реалізації освітньо-професійних програм підготовки, їхня забезпеченість відповідними навчальними ресурсами;
- аналіз ефективності реалізації навчальних програм, моніторинг успішності та досягнень студентів;
- розробку процедур регулярного періодичного перегляду програм за участю працеводів, студентів та інших зацікавлених сторін.

На основі ліцензії Міністерства освіти і науки України на право підготовки фахівців з надання освітніх послуг, пов'язаних з одержанням вищої освіти, академія здійснює підготовку фахівців освітньо-

кваліфікаційних рівнів бакалавр, спеціаліст, магістр за денною та заочною формою навчання за напрямками підготовки та спеціальностями, зазначеними у ліцензії. У разі прийняття ректором академії (вченою радою академії) рішення щодо відкриття нових (ліцензування) та переліцензування існуючих (у разі завершення терміну дії ліцензії) напрямів підготовки та спеціальностей академія діє відповідно до вимог чинних нормативних актів.

Проектування та розробка нових навчальних планів регламентується стандартами освітньої діяльності, стандартами вищої освіти за напрямками підготовки, спеціальностями, наказами МОН України, інструктивними листами, положеннями МОН України та положеннями академії.

Структура та зміст навчальних планів підготовки бакалаврів. Спеціалістів та магістрів в академії передбачає наявність наступних блоків дисциплін:

- нормативні дисципліни згідно з вимогами стандартів вищої освіти України (перелік дисциплін, їх обсяги та форми атестації визначаються стандартами вищої освіти України, згідно з вимогами МОН України в рамках відповідного напрямку підготовки (спеціальності) і включається у робочий навчальний план підготовки бакалаврів, спеціалістів та магістрів у повному обсязі);

- вибіркові дисципліни (перелік дисциплін визначається вченою радою академії, а методична рада факультету, залежно від специфіки спеціальності, визначає місце цих дисциплін в робочому навчальному плані, форми їх вивчення (аудиторна чи самостійна) та атестації).

Формування робочих навчальних планів. Академія отримує від МОН України ліцензію на підготовку фахівців освітньо-кваліфікаційних рівнів (ступенів) бакалавр, спеціаліст та магістр за денною і заочною формами навчання за напрямками підготовки та спеціальностями, зазначеними у ліцензії.

На основі ліцензії академії на право підготовки фахівців з наданням вищої освіти. Виданої МОН України, академія здійснює підготовку фахівців освітньо-кваліфікаційних рівнів (ступенів) бакалавр, спеціаліст та магістр за денною і заочною формами навчання за напрямкам підготовки та спеціальностями, зазначеними у ліцензії.

Для всіх напрямів підготовки та спеціальностей, за якими здійснюється підготовка фахівців в академії, на кожний навчальний рік декани факультетів складають навчальні плани підготовки фахівців відповідно до вимог стандартів освітньої діяльності та стандартів вищої освіти.

Вхідною інформацією для формування навчальних планів підготовки фахівців на навчальний рік (їх вибіркові складові для ОПП підготовки бакалаврів, спеціалістів або магістерської програми) є:

- аналіз стратегічних планів розвитку педагогічної освіти України та визначення майбутніх потреб галузі;

- інформація від освітніх установ роботодавців щодо їх поточних та перспективних потреб;

- відгуки випускників факультету щодо відповідності навчальних планів академії потребам виробних сфери.

Декани факультетів забезпечують реєстрацію вхідних даних для проектування та розроблення навчальних планів підготовки фахівців, аналізують забезпечення відповідних кафедр та інших кафедр академії на предмет можливості організації навчального процесу найвищої якості та обирають для викладання дисциплін на факультеті кафедру, яка у більшій мірі відповідає критеріям: кадрове забезпечення – досвід викладання конкретної дисципліни та рейтинг викладачів; матеріально-технічна база; навчально-методичне забезпечення; інформаційне забезпечення; відгуки студентів про якість викладання дисциплін на кафедрах.

На підставі обґрунтованої інформації щодо потреб ринку праці та вимог підприємств, організацій та установ-роботодавців у жовтні поточного року декани факультетів:

- виносять на методичну раду факультетів пропозиції щодо вибіркової складової навчальних планів підготовки бакалаврів на затвердження;

роблять замовлення відповідній випусковій кафедрі на створення магістерської програми.

Декани факультетів у листопад поточного року формують навчальні плани підготовки фахівців на наступний навчальний рік (за всіма напрямками. Спеціальностями, ОКР та формами навчання) та до 15 листопада подають їх в електронному вигляді до навчально-методичного відділу.

Навчально-методичний відділ протягом грудня перевіряє відповідність навчальних планів вимогам чинних нормативних актів та спільно з деканами факультетів вносять корегування у навчальні плани підготовки фахівців на новий навчальний рік.

До 1 лютого навчально-методичний відділ формує електронну базу навчальних планів підготовки фахівців на наступний навчальний рік.

До 15 лютого навчально-методичний відділ готує (друкує) попередні витяги з електронної бази для перевірки, уточнення та корегування та передає їх деканам факультетів для відповідних завідувачів кафедрами.

Протягом 1-го тижня завідувачі кафедр перевіряють витяги з навчальних планів підготовки фахівців – навчальне навантаження (дисципліни) кафедр на наступний навчальний рік та уточнюють і корегують його з деканами факультетів.

За результатами уточнень навчального навантаження із завідувачами кафедр декани факультетів до 1 березня вносять правки у навчальні плани підготовки фахівців та подають відповідні службові записки на ім'я проректора з науково-педагогічної роботи.

На підставі службових записок навчально-методичний відділ перевіряє та вносить уточнення і правки у навчальний план підготовки фахівців та до 15 квітня передає навчальне навантаження у вигляді витягів з робочих навчальних планів завідувачам кафедр академії для планування навчального процесу.

До 15 травня декани факультетів подають у навчально-методичний відділ робочі навчальні плани та графіки навчального процесу для всіх напрямів підготовки, спеціальностей ОКР та форм навчання.

Навчально-методичний відділ перевіряє робочі навчальні плани та графіки навчального процесу на навчальний рік на відповідність їх нормативним вимогам до 1 червня.

Робочі навчальні плани та графіки навчального процесу погоджуються проректором з науково-педагогічної роботи, начальником навчально-методичного відділу та передаються на розгляд та затвердження вченою радою академії (до початку навчального року – до 31 серпня).

Ректор академії затверджує робочі навчальні плани підготовки бакалаврів, спеціалістів та магістрів за відповідними напрямами підготовки та спеціальностями (у 2-х примірниках) та графіки навчального процесу після обговорення їх на вченій раді академії.

Один примірник робочого навчального плану зберігається у навчально-методичному відділі, другий – у деканаті відповідного факультету.

Формування робочої навчальної програми дисципліни. Протягом року лектор дисципліни аналізує вхідну інформацію, а саме:

- робочий навчальний план;
- інформацію від підприємства, організацій та установ-роботодавців щодо їх поточних та перспективних потреб;
- відгуки випускників факультету щодо відповідності навчальних планів академії потребам виробничої сфери;
- результати анкетування студентів про послідовність викладання дисципліни.

До початку нового навчального року на підставі вхідної інформації лектор дисципліни формує (оновлює) робочу навчальну програму дисципліни та представляє на розгляд на засіданні кафедри.

Робоча навчальна програма дисципліни повинна складатися з таких розділів:

- мета і задачі дисципліни: місце і роль дисципліни в системі підготовки фахівців; задачі вивчення дисципліни; вимоги щодо знань і вмінь, набутих внаслідок вивчення дисципліни; перелік дисциплін із зазначенням розділів, засвоєння яких необхідне для вивчення дисципліни; перелік дисциплін із зазначенням розділів. Вивченню яких повинна передувати дисципліна;
- зміст дисципліни: назви тем, їх зміст, обсяг у годинах лекційних занять; семінарські заняття, їх назва та обсяг у годинах; лабораторні заняття, їх назва та обсяг у годинах; перелік тем розрахунково-графічних робіт; перелік тем курсових робіт, коротка характеристика робіт;
- навчально-методичні матеріали із дисциплін: основна і додаткова література; перелік наочних та інших посібників, методичних вказівок по проведенню конкретних видів занять;
- забезпеченість технічними засобами, обчислювальною технікою та методичними матеріалами до них.

Після проведення ґрунтового аналізу результатів моніторингу якості підготовки фахівців визначаються основні недоліки у їх підготовці та розробляються шляхи їх виправлення, за результатами чого вносяться відповідні зміни до робочих навчальних планів підготовки фахівців.

10. Контроль за якістю наукової роботи

Для покращення якості освіти в академії здійснюється активний контроль за науковою роботою викладачів та студентів. На сьогодні офіційно зареєстровано і отримали державні номери 13 *науково-дослідних робіт*:

“Культурно-освітня діяльність просвітницьких товариств на Поділлі в кінці ХІХ – на початку ХХ століття” (кер. Шоробура І.М.).

“Розвиток шкільної природничої освіти на Правобережній Україні (ХІХ-ХХ ст.)” (кер. Шоробура І.М.).

“Організація педагогічного процесу у вечірніх загальноосвітніх школах України (друга половина ХХ – початок ХХІ століття)” (кер. Шоробура І.М.).

“Управління процесом професійної адаптації особистості у системі неперервної педагогічної освіти” (кер. Галус О.М.).

“Інновації у виховному процесі ВНЗ” (кер. Слюзко В.І.).

“Професійна ступенева підготовка педагогів початкової ланки освіти” (кер. Берека В.Є.).

“Розвиток творчої особистості студента в системі ступеневої педагогічної освіти” (кер. Бучківська Г.В.).

“Педагогічні умови діяльності дитячих та молодіжних громадських об’єднань в Україні (ХХ – початок ХХІ століття)” (кер. Бучківська Г.В.).

“Педагогічні умови превентивного виховання дітей-сиріт в Україні (20-ті роки – початок 90-х років ХХ століття)” (кер. Бучківська Г.В.).

“Громадська, педагогічна та мистецька діяльність В.М.Гагенмайстера (1887-1938) на Поділлі” (кер. Греськова В.В.).

“Розвиток освіти у країнах Європейського Союзу” (кер. Кришук Б.С.).

“Роль особи в історії розвитку педагогічної науки” (кер. Галус О.М.).

“Управління освітніми процесами у вищих навчальних закладах” (кер. Галус О.М.).

З огляду на вищевказане розширено тематику науково-дослідних робіт зі спеціальності 13.00.01 – загальна педагогіка та історія педагогіки, що цілком логічно по відношенню до наукової спеціальності аспірантури. Наразі необхідно розширювати тематику цих робіт у контексті спеціальності 13.00.04 – теорія та методика професійної освіти, оскільки відкрито постійнодіючу аспірантуру з цієї спеціальності.

Для покращення якості наукової роботи викладачів та студентів на базі академії функціонують регіональні лабораторії та відділення:

– Регіональна лабораторія професійної ступеневої підготовки педагогів початкової ланки освіти Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України;

– Регіональна лабораторія соціально-педагогічних проблем адаптації студентів до навчання в умовах ступеневого ВНЗ Університету менеджменту освіти НАПН України;

– Регіональна лабораторія проблем філософії освіти Інституту вищої освіти НАПН України;

– Подільське відділення Інституту мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М.Т.Рильського НАН України.

– Лабораторія педагогічної спадщини В.О.Сухомлинського.

– Лабораторія Гуманної педагогіки.

– Лабораторія геральдики.

Важливими організаційними формами залучення викладачів та студентів до наукової роботи є діяльність наукових гуртків і проблемних груп. На сьогодні в академії працює 19 наукових гуртків, в яких беруть участь 346 студентів, 6 проблемних групи, в яких задіяні 81 студент та викладачі.

У 2014 р. в академії виконувалося 557 дипломних робіт на II і IV ОКР. У нас є певні напрацювання і здобутки щодо наукового керівництва дипломними роботами. Ця діяльність є досить важливою і потребує від викладачів і студентів відповідальності і ретельності. Зрозуміло, що дипломні роботи були, є і будуть різними за рівнем підготовки і захисту. Але не потрібно допускати випадки, коли у травні місяці студент хоче змінити тему дипломної роботи. Заяви, які подають студенти у науковий відділ, завізовані зав. кафедрою і науковим керівником, тому на них покладається вся відповідальність щодо забезпечення якісного виконання дипломних робіт.

Принагідно зазначу, що науковим керівникам необхідно відповідальніше ставитися до належного оформлення консультацій у журналі обліку дипломних робіт. Багаторазове нагадування про це, на жаль, не спрацьовує. Проте сподіваємося, що вашими зусиллями у прийдешньому 2015 році ми зможемо розв'язати цю проблему. Шкода, що на окремих кафедрах і циклових комісіях так і не призначено викладачів, які відповідають за наукову роботу.

Щорічно традиційно в академії відзначається Тиждень науки (травень 2014 р.), під час якого проведено: три студентські науково-практичні конференції (науковий відділ, кафедри природничо-математичних дисциплін, зарубіжної літератури і культурології та іноземних мов); огляд-конкурс на кращий науковий студентський гурток; спільне засідання Ради Співки молодих вчених та Ради студентського наукового товариства; засідання наукового гуртка “Боривітер” (циклова комісія природничих дисциплін); засідання психолого-педагогічного клубу “Обговорюємо проблему” (кафедра дошкільної педагогіки, психології та фахових методик); презентація наукового доробку доктора філологічних наук, професора Мацька В.П.

Приємно відзначити успішний виступ наших студентів у 2014 р. на Всеукраїнському конкурсі студентських наукових робіт, Всеукраїнських олімпіадах та конкурсах.

Так, студентка 3 курсу факультету початкової освіти та філології Куца Анастасія на Всеукраїнському конкурсі знавців української мови, який проходив у Київському національному університеті ім. Тараса Шевченка, посіла перше місце (керівник Кутова С.О.).

Студентка 2 курсу факультету мистецтв Тараненко Анна на музичному конкурсі у ніжинському ДПУ ім. М.В.Гоголя посіла перше місце (керівник Общанський В.Л.); Там же Загранюк Вадим, студент 4 курсу посів перше місце (керівник Найда Ю.М.); Другі місця на цьому конкурсі посіли студентка 2 курсу Правздінська Дарія (керівник Іліницька Н.С.), студентка третього курсу Петровська Каріна (керівник Циганюк Л.І.).

Студентка 6 курсу факультету початкової освіти та філології Коваль Аліна на Всеукраїнському конкурсі студентських наукових робіт з мистецтвознавства, який проходив у Луганській державній академії культури і мистецтв, посіла друге місце (керівник Слоневська І.Б.).

Студент 5 курсу факультету мистецтв Хлебан Микола на музичному мистецькому конкурсі, який проходив у Вінницькому державному педагогічному університеті ім. М.Коцюбинського, посів друге місце (керівник Полянський О.Д.).

Студентка 6 курсу факультету початкової освіти та філології Залізнюк Ілона на Всеукраїнському конкурсі студентських наукових робіт з напрямку “Педагогічні науки”, який проходив у Глухівському національному педагогічному університеті ім. О.Довженка, посіла третє місце (керівник Казакова Н.В.).

Студентка 3 курсу факультету мистецтв Гаврилюк Олена на Всеукраїнській олімпіаді з образотворчого мистецтва (живопис), яка проходила на базі Полтавського національного технічного університету ім. Ю.Кондратюка, посіла третє місце (керівник Шерстинюк Л.Л.).

У 2008 році засновано друкований орган ради наукового товариства студентів та слухачів магістратури газету “Науковий вісник студентів та слухачів магістратури ХГПА”, в якій вони мають можливість публікувати результати дипломних досліджень. На даний момент видано 45 випуски газети “Науковий вісник”, зокрема 10 у поточному навчальному році.

Переобрано робочі органи Спілки студентського наукового товариства. Головою ради Спілки обрано слухача магістратури зі спеціальності “Початкова освіта” Когут Ольга. Поновлено сайт студентського наукового товариства. Залишається проблема щодо виділення приміщення для Спілки СНТ, як це вимагає Закон “Про вищу освіту”.

Великі надії покладаються на спілку молодих учених, яку створено у 2010 році. Традиційно щорічно Спілка проводить Всеукраїнські науково-практичні конференції з актуальних питань з прикладних педагогічних досліджень. На сьогодні спілка нараховує 43 молодих науковців віком до 35 років.

Наукова робота у Хмельницькій гуманітарно-педагогічній академії упродовж 2014 року здійснювалася відповідно до законів України “Про вищу освіту”, “Про наукову і науково-технічну діяльність”, “Про основи державної політики у сфері науки і науково-технічної діяльності”, постанов КМУ України “Про підготовку науково-педагогічних і наукових кадрів”, “Про атестацію наукових працівників”, “Положення про державний вищий заклад освіти”, Концепції та Положення про організацію наукової діяльності у Хмельницькій гуманітарно-педагогічній академії та інших нормативно-правових документів.

Упродовж 2014 року розроблено та затверджено Основні напрями роботи і плани засідань наукового відділу та ради з науково-дослідної роботи студентів, аспірантів, молодих вчених на 2014-2015 н.р.

Визначено 7 основних напрямів наукової роботи академії:

1. Написання і захист дисертаційних досліджень, одержання атестатів доцентів, професорів.
2. Навчання в докторантурі, аспірантурі
3. Робота спеціалізованої вченої ради К 70.145.01 за спеціальністю 13.00.01 – загальна педагогіка та історія педагогіки
4. Проведення науково-практичних конференцій, семінарів, педагогічних читань, виставок, видання друкованої продукції
5. Видання наукової продукції
6. Науково-дослідна робота студентів, слухачів магістратури, аспірантів, молодих учених та викладачів академії.
7. Поточна робота

11. Контроль за якістю проведення виховної роботи

Органічне поєднання навчання та виховання в Хмельницькій гуманітарно-педагогічній академії покликане забезпечити підготовку не лише висококваліфікованих спеціалістів, а свідомо діючу, морально зрілу, соціально не байдужу молодь, яка є носієм найкращих надбань національної та світової культури, здатну до саморозвитку та самовдосконалення.

Педагогічний колектив академії спрямовує свою роботу на виховання громадян України, які люблять свій народ, готові самовіддано захищати й розбудовувати свою Батьківщину.

В основу навчально-виховного процесу в академії покладені принципи:

цілісності і системності виховного впливу на студентів ректорату, деканату, кафедр, інших структурних підрозділів академії, викладачів, студентських самоврядних організацій; пріоритет загальнолюдських цінностей, їх органічне поєднання з цінностями національними;

єдності навчання, виховання та науково-дослідної роботи, що передбачає добросовісне виконання кожним студентом своїх функціональних обов’язків і громадських доручень, участь у науково-дослідній роботі та громадському житті групи, курсу, факультету, академії;

партнерства як форми стосунків між викладачами і студентами, співпраця у вирішенні питань навчання, відпочинку, побуту, підтримка і стимулювання студентських ініціатив;

гуманізації виховного процесу, дотримання педагогічної етики, повага до особистості студента, слухача магістратури;

самодостатності особистості студента як наслідок самовиховання, організації індивідуальної діяльності, спрямованої на розвиток власного потенціалу;

перспективності самовиховання та самоосвіти майбутнього вчителя, слухача магістратури;

національної спрямованості виховання, який передбачає формування у молоді національної свідомості, любові до України, свого народу, шанобливого ставлення до його культури, здатності зберегти свою національну ідентичність, пишатися приналежністю до українського народу, брати участь у розбудові та захисті своєї держави;

культуровідповідності, який передбачає виховання як культуротворчий процес, спрямований на формування базової культури особистості на набутому морально-етичному досвіді людства;

принцип толерантності передбачає інтегрованість української культури в європейський та світовий простір, формування у вихованців відкритості, толерантного ставлення до цінностей, відмінних від національних ідей, до культури, мистецтва, вірувань інших народів, здатності диференціювати спільне та відмінне в різних культурах, сприймати українську культуру, як невід'ємну частину загальнолюдської;

В плануванні та проведенні виховної роботи особлива увага відводиться таким напрямам: патріотичне виховання, морально-правове, художньо-естетичне, екологічне, сімейно-родинне, фізичне виховання.

Крім членів педагогічного колективу до виховної роботи залучені центр соціальної допомоги молоді, співробітники краєзнавчого музею, центр культури і дозвілля, лікарі, психологи, працівники правоохоронних органів, студентська рада, профспілковий комітет, студентська рада гуртожитку.

Робота педагогічного колективу академії спрямована на:

- формування у студентів національної свідомості і відповідальності за долю України;
- виховання любові до рідної землі, її історії, відновлення і збереження історичної пам'яті;
- культивування кращих рис української ментальності (працелюбності, індивідуальної свободи, глибокого зв'язку з природою та ін.);
- виховання бережливого ставлення до національного багатства країни, мови, культури, традицій;
- прищеплення поваги до прав і свобод людини та громадянина;
- виховання поваги до Конституції, законів України, державних символів України;
- виховання громадського обов'язку перед Україною, суспільством;
- формування політичної та правової культури особистості;

- залучення студентської молоді до участі у доброчинних акціях і розвитку волонтерського руху;
- формування почуття власної гідності, честі, свободи, рівності, працелюбності, самодисципліни;
- формування моральної культури особистості;
- становлення етики міжетнічних відносин та культури міжнаціональних стосунків.

Значну роль у результативності навчально-виховної роботи відіграє інститут кураторства, діяльність якого спрямована на удосконалення науково-методичного рівня організації виховної роботи, вивчення та узагальнення кращого досвіду організації виховного процесу в студентських групах, запровадження досягнень світової педагогічної науки, традицій національної педагогіки та психології.

Робота інституту кураторства проводиться відповідно плану роботи академії, усі завдання реалізуються у двох напрямках: організаційне забезпечення та методичне супроводження роботи кураторів.

Результатом цієї роботи є:

1. Проведення постійних засідань інституту кураторства з обговорення актуальних проблем виховної роботи.
2. Проведення відкритих виховних заходів кураторами, що атестуються. Триває конкурс “Куратор року”.
3. Систематично проводяться консультації для кураторів щодо організації адаптаційної роботи зі студентами 1 курсів, проведення перших уроків, розроблені відповідні рекомендації.
4. В групах 1-го курсу активно здійснюється робота громадських кураторів, до якої залучені студенти-старшокурсники.
5. Проведення науково-практичних конференцій, за результатами яких видаються збірники статей.

На семінарах кураторів обговорюються питання: “Виховання правової та мовної культури”, “Робота куратора по попередженню порушень навчальної дисципліни”, “Адаптація студентів перших курсів”, “Організаційно-виховна робота в студентській академічній групі” та ін.

Реалізуючи завдання з патріотичного виховання, робота колективу спрямована на формування у студентів високого ідеалу служіння народові України. Розроблено тематику виховних заходів з урахуванням концепції національного виховання. Проводяться зустрічі з учасниками Великої Вітчизняної війни, з краєзнавцями, співробітниками музеїв.

Спільно з студентською радою гуртожитку організовуються вечори відпочинку у гуртожитку: “Золота осінь”, “Андріївські вечорниці”, “Шевченківські дні” та багато іншого. Члени профкому проводять рейди в студентському гуртожитку з метою виявлення порушень в дотриманні норм поведінки та умов проживання студентів. Розглядаються на спільних засіданнях студентського профкому та студентської ради гуртожитку питання самопідготовки студентів до занять. Проводиться роз’яснювальна

робота з порушниками внутрішнього розпорядку. Розглядаються питання про поселення студентів в гуртожиток.

Студентською радою Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії спільно з виховним відділом розроблено та реалізовано ряд проектів: “Тиждень першокурсника”, “Тиждень студентського самоврядування”, “Театральна студія “FORTUNA”, “Танці з викладачами”, “Кращий студент”, “Євроклуб”, конкурс “Україна у світі. Світ в Україні”, “КВК”, “Гурток юних поетів”, “Огляд-конкурс на кращу кімнату і секцію гуртожитку”, “Схід і Захід – єдині”, флешмоб “Єдина країна”, “Ice Bucket Challenge” та багато інших.

З 2009 року в рамках проекту “Рівний – рівному” студентська рада академії плідно працює з Хмельницьким міським товариством молодих інвалідів. Молодь товариства є частими гостями закладу. Молодих людей запрошують на різноманітні виховні заходи, які організовує студентська рада академії. Постійно проводяться акції та концерти на підтримку товариства.

Педагогічний колектив, органи самоврядування постійно працюють над вихованням культури спілкування, культури поведінки, взаєморозуміння, високих художньо-естетичних смаків. Працюють над розвитком талантів, вчать корисно використовувати вільний час. Систематично проводяться колективні перегляди спектаклів, концертів, виставок.

В академії потужно працює психологічна служба. Метою її діяльності є виявлення і створення оптимальних соціально–психологічних умов для розвитку особистості, а саме: психологічний супровід студента у процесі навчання і виховання; допомога куратору та сім’ї у здійсненні навчально–виховної діяльності; психологічне забезпечення, сприяння та розвиток особистості майбутнього професіонала; сприяння особистісному зростанню та професійному самовизначенню педагогів; забезпечення психологічного комфорту педагогічних працівників закладу освіти.

Бібліотека є одним із провідних підрозділів академії, що вирішує важливі завдання інформаційного забезпечення наукового й навчального процесів, підвищення культурного рівня студентів та співробітників.

Запровадження студентського самоврядування у Хмельницькій гуманітарно-педагогічній академії є конкретною реалізацією громадянських прав студентів, формування у них почуття відповідальності, вміння вирішувати соціальні, економічні та культурно-освітні проблеми. Водночас студентське самоврядування є дієвою формою самовиховання.

До складу студентського самоврядування Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії входять: студентська рада академії, первинна профспілкова організація студентів та студентська рада гуртожитку.

Первинна профспілкова організація студентів основною метою своєї діяльності вважає захист соціально-економічних, трудових прав та духовних інтересів студентів Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії.

Щороку профкомом студентів проводиться робота щодо прийому студентів першого курсу до лав профспілкової організації студентів. У

кожній групі обирається профорг відповідно до розробленого положення, який є з'єднуючою ланкою між профспілкою та своєю групою.

Профком організаційно і фінансово підтримує усі культурно-масові заходи, що проходять в академії. Зокрема, щорічні проведення Тижнів факультету дошкільної освіти, Тижня Факультету Мистецтв, Тижня факультету початкової освіти та філології, Тиждень Шевченка; Конкурсу “Кращий студент факультету” та “Кращий студент академії”; Тижня Першокурсника; заходи до Міжнародного дня студента; Фортепіанного конкурсу на краще виконання творів для дитячих садків та початкової школи; конкурсу наукових робіт, олімпіад з педагогіки, психології та фахових методик на факультеті Дошкільної освіти і Початкової освіти та філології, а також предметних олімпіад з інформатики, математики, іноземної мови; конкурсу на краще читання віршів Т.Г.Шевченка; щорічний конкурс “Міс академії” та “Містер академії”; проекти: “Танці з викладачами”, “Пісні з викладачами”; конкурс на кращу секцію та кімнату гуртожитку; брейн-ринги; Дні 8 березня, Дні захисника Вітчизни, Заходи до Дня Закоханих, Заходи до відзначення Дня працівників освіти, Дня працівників соціально-побутової сфери, Андріївські вечорниці, День дошкільної освіти, День початкової освіти; щорічний конкурс педагогічної майстерності на факультеті початкової освіти та філології. Постійною є підтримка команд КВН та матеріальна підтримка студентів, які беруть участь у Всеукраїнських конкурсах, фестивалях та форумах. За участю профкому студентів академії, спільно із виховним відділом та Студентською радою проводиться свято Першого та останнього дзвоника, традиційним стало придбання для студентів-випускників випускних стрічок, флеш-моб “Україна Єдина”. Профком студентів бере активну участь у щорічних волонтерських проектах та акціях: “Фотомить”, “Подаруй книгу”, “Недільна школа”, “Масляна”, хор “Кадри”, “Подарунок для друзів”.

Профспілкова організація студентів систематично розповсюджує запрошення та квитки на перегляд вистав у театрі ім.М.Старицького, фільмів у кінотеатрах та на інші міські заходи. Профкомом студентів постійно організовуються екскурсії.

Фінансово допомагає профспілка студентів усім творчим колективам. Щосеместра видається грошова допомога творчим колективам “Подільські музики” факультету дошкільної освіти, “Проскурівський модерн” факультету початкової освіти та філології, постійно профкомом виділяються кошти на виконання дипломних робіт студентами факультету мистецтв, зокрема образотворчого мистецтва, також профком студентів виділяє щороку значну суму коштів для груп хореографічного мистецтва на пошиття костюмів.

Для забезпечення розвитку студентських талантів успішно працюють творчі колективи, такі як: театральна студія “Фортуна”, “Троїсті музики” ансамбль пісні та танцю Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії “Співуче джерело”.

Профкомом студентів розроблено “Положення про первинну профспілкову організацію студентів Хмельницької гуманітарно-педагогічної

академії”, “Положення про надання матеріальних допомог та премій особам, що навчаються”, “Положення про студентську групу”, “Положення про комісію соціального захисту прав студентів профспілкового комітету студентів Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії”, “Положення про профорга”. За ініціативи та за погодженням з профкомом внесено зміни до “Положення про студентський гуртожиток Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії”, “Правил внутрішнього розпорядку в гуртожитку Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії”. Профком студентів брав участь у розробці рейтингу на “Поселення в гуртожиток” деканатом факультету початкової освіти та філології.

Окрім того, профком студентів контролює прописку студентів в гуртожитку академії. Жодної людини, яка не є студентом ХГПА до гуртожитку не прописано. Постійно ведеться контроль щодо поселення та задоволення заяв тих студентів, які потребують житла. Усі студенти за потреби поселені в гуртожиток.

Пріоритетним напрямом діяльності профспілки студентів є підтримка студентів пільгових категорій. У профспілковому комітеті студентів ХГПА створено реєстр студентів, які потребують соціального захисту, і, який включає такі категорії студентів: студенти-сироти, студенти, що залишилися без опіки батьків; студенти-інваліди дитинства, I-III групи; студенти, що постраждали від аварії на Чорнобильській АЕС; студенти з неповних сімей; студенти з малозабезпечених сімей; студенти та студентські сім'ї, які мають дітей; студенти з багатодітних сімей (більше 2-х неповнолітніх дітей). Відповідно реєстру усім студентам позачергово відшкодовуються та виплачуються кошти на різні потреби, за наявності коштів такі студенти забезпечуються путівками на оздоровлення, до дня Святого Миколая та Різдвяних свят усім студентам пільгових категорій та їх дітям надаються новорічні подарунки.

Систематично моніторить профком і кількість студентів, що перебувають на диспансерному обліку у здоров'я пункті академії.

Не залишаються поза увагою профспілкового комітету академії обдаровані студенти. Усі наукові та творчі досягнення студентів Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії заохочуються матеріально. Окрім того, профком студентів надає кошти для придбання квитків та оплати проживання студентами, які відряджені для участі у конкурсах, олімпіадах, фестивалях, в інші міста.

Особливе місце у структурі студентського самоврядування закладу займає студентська рада академії, яка працює до відповідно розробленого “Положення про студентську раду Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії”. До складу студентської ради академії входять студентські ради факультетів. Студрада є активним учасником навчально-виховного процесу, оскільки виступає ініціатором, організатором різноманітних заходів в академії.

Значне місце у студентському самоврядуванні займає студентська рада гуртожитку, діяльність якої, відповідно до “Положення про студентську раду

гуртожитку Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії”, спрямована на вирішення питань з дотримання правил внутрішнього розпорядку мешканцями гуртожитку, проведення, спільно з членами профкому, рейдів-перевірок та організацію вечорів відпочинку, культурно-масових заходів.

Представники студентського самоврядування є членами цілого ряду постійних та тимчасових комісій. Голова профкому студентів представляє інтереси членів профспілки на адміністративній нараді, у вченій раді факультету початкової освіти та філології, у приймальній комісії, у комісії з підготовки корпусу та гуртожитку до початку нового навчального року та до зими, у складі різноманітних журі конкурсів та змагань та у комісії по роботі з молоддю Федерації профспілок області. Голови студентських рад факультетів є членами вченої ради академії.

Діяльність органів студентського самоврядування висвітлено на сайті академії, а також на інформаційних стендах закладу.

Принциповим у роботі органів студентського самоврядування є спільна, дружня робота, спрямована на соціальних захист, відстоювання прав кожного студента закладу, організація дозвілля.

Виховна робота є важливим видом діяльності на кафедрах та циклових комісіях ХГПА. У виховній роботі бере участь увесь професорсько-викладацький склад кафедр. На усіх кафедрах здійснюється гурткова робота, що розвиває в студентів правильний світогляд, творче мислення, спостережливість, професійний інтерес до праці, сприяє формуванню відповідних навичок із спеціальності, активізує пізнавальну діяльність, уміння застосовувати свої знання на практиці, прищеплює любов до професії, дає змогу студентам збагачувати програмовий матеріал, розширювати знання із дисциплін, виявляти інтерес.

Важливим чинником роботи гуртків є розвиток творчого мислення, вироблення різноманітних навичок, виховання естетичного смаку, бо людина, що помічає красу в повсякденних речах, стає добрішою, чутливішою до інших, не здатна до руйнування. Це особливо актуально для виховання майбутніх педагогів.

Робота гуртків та клубів будується за перспективними планами, складеними їх керівниками – викладачами академії, на основі власних доробок, запозиченого перспективного педагогічного досвіду, освітніх інновацій.

Щороку в приміщенні актової зали відбувається звіт гурткової роботи, за результатами якого друкується збірник.

Крім цього, в академії працюють спортивні секції з баскетболу, волейболу, настільного тенісу, шахів, фізкультурно-спортивного багатоборства, легкоатлетичного кросу, футболу, атлетичної гімнастики.

12. Державна атестація випускників

Державна атестація випускників в академії здійснюється екзаменаційними (кваліфікаційними) комісіями після завершення навчання на певному освітньо-кваліфікаційному рівні або його етапі з метою

встановлення фактичної відповідності рівня освітньо-кваліфікаційної підготовки вимогам освітньо-кваліфікаційної характеристики.

Робота державних екзаменаційних комісій (ДЕК) регламентується “Положенням про створення та організацію ДЕК у Хмельницькій гуманітарно-педагогічній академії”.

ДЕК створюється щороку як єдина для всіх форма навчання у складі голови та членів ДЕК з кожного напрямку підготовки (спеціальності) та певних ОКР.

Списки голів ДЕК, завірені підписом ректора академії, подаються у двох примірниках на затвердження до Міністерства освіти і науки України не пізніше ніж за два місяці до початку роботи ДЕК.

Головою ДЕК призначається фахівець у відповідній галузі або провідний науковець відповідного напрямку наукової діяльності. Головою ДЕК може призначатись науково-педагогічний працівник з напрямку підготовки (спеціальності), який не є працівником академії.

Заступником голови ДЕК призначаються: проректор з науково-педагогічної роботи, декани факультетів, завідувачі випускових кафедр та їхні заступники або один із членів ДЕК.

Персональний склад членів ДЕК затверджується наказом ректора академії не пізніше ніж за місяць до початку роботи ДЕК.

Кількість членів ДЕК (включаючи голову) становить не більше чотирьох осіб.

Засідання ДЕК оформлюються протоколами. У протоколах відображаються оцінка, отримана студентом під час державної атестації, рішення ДЕК про присвоєння студенту освітнього рівня, кваліфікації за відповідним напрямом підготовки, спеціальністю та ОКР, а також інформація про видачу його диплома (диплома з відзнакою).

Секретар ДЕК призначається наказом ректора академії і не є членом ДЕК. Секретар ДЕК забезпечує правильне і своєчасне оформлення документів.

Державні екзаменаційні комісії працюють у строки, визначені графіком навчального процесу на поточний навчальний рік, що розробляється на основні навчальних планів напрямів підготовки та спеціальностей, затверджується наказом ректора академії і доводиться до відома випускових кафедр до початку навчального року.

Складання державних екзаменів чи захист дипломної роботи проводиться на відкритому засіданні ДЕК за участі не менше двох третин її складу за обов’язкової присутності голови ДЕК.

Після проведення захисту секретар ДЕК заповнює книгу протоколів державних екзаменів. Усі розділи протоколів повинні бути заповнені. Протокол підписують голова та члени ДЕК, які брали участь у засіданні. Помилки та виправлення у протоколах не допускаються.

Рішення ДЕК про оцінку результатів складання державних екзаменів або захисту дипломних робіт, а також про видачу випускникам дипломів (дипломів з відзнакою) про закінчення академії, отримання певного рівня

вищої освіти та здобуття певної кваліфікації приймається на закритому засіданні ДЕК відкритим голосуванням звичайною більшістю голосів членів ДЕК, які брали участь у її засіданні. При однаковій кількості голосів голова ДЕК має вирішальний голос. Оцінки виставляє кожен член ДЕК, а голова підсумовує їх результати по кожному студенту. За теоретичну і практичну частини екзамену виставляється одна оцінка.

Результати державних екзаменів та захисту дипломних робіт оголошуються головою ДЕК в день їх складання (захисту).

За підсумками діяльності ДЕК голова ДЕК складає звіт, який затверджується на її заключному засіданні. У звіті відображаються рівень підготовки фахівців з напрямку підготовки (спеціальності) і характеристика знань, умінь та компетентностей випускників, якість виконання дипломних робіт, актуальність їх тематики та відповідність сучасному стану науки. Вказуються недоліки, допущені у підготовці фахівців, зауваження щодо забезпечення організації роботи ДЕК тощо.

Звіт про роботу ДЕК після обговорення на її заключному засіданні подається про ректору з науково-педагогічної роботи академії в двох примірниках у двотижневий строк після закінчення роботи ДЕК.

Результати роботи, пропозиції і рекомендації ДЕК обговорюються на засіданнях випускових кафедр, методичних рад факультетів, засіданні вченої ради академії.

Випускні бакалаврські та магістерські дипломні роботи подаються секретарем в архів академії після закінчення роботи ДЕК, де вони зберігаються відповідно до вимог чинного законодавства.

13. Імідж академії та оцінка її діяльності

Хмельницька гуманітарно-педагогічна академія налагоджує співробітництво та підтримує зв'язки з міжнародними організаціями, навчальними закладами та науково-дослідними установами США, Великої Британії, Іспанії, Швейцарії, Канади, Австрії, Німеччини, Польщі, Литви, Росії, Молдови, Білорусі, Ізраїлю.

Навчальні програми теоретичних курсів складено з урахуванням аспекту міжнародних контактів України, що включають історичний аспект і сучасний стан відносин.

Викладачі і студенти беруть участь в творчих зустрічах з науковцями ВНЗ зарубіжних країн, зокрема, викладачі кафедри іноземних мов і студенти факультету післядипломної педагогічної освіти взяли участь в творчих зустрічах з директором французького інформаційно-методичного центру в Україні Жаном Батистом Віталем, президентом товариства “Нормандія – Україна” Г.Дюпоном, французьким журналістом Марі Оділь Лолліа, директором Українсько-Австрійського центру співробітництва з питань науки, освіти та культури Андреасом Віннінгером, волонтерами Корпусу Миру, керівником американського клубу Ліндою Дегрейв. Відбулася творча зустріч з професорами Ліверпульського університету (Велика Британія), Бременського, Дортмундського, Боннського університетів (Німеччина),

Вищої педагогічної школи в м.Ченстохова (Польща) та зустріч з представниками Посольства Німеччини в Україні Гансом-Йохеном Шмідтом (міністр-посланник), Клаусом П. Лебером.

Академія підтримує зв'язки із Інститутом Гете у м. Києві з метою складання студентами-випускниками міжнародного екзамену з німецької мови. Викладачі німецької мови постійно беруть участь в Міжнародних семінарах, які проводяться Інститутом Гете у м. Києві.

Підтримуються постійні зв'язки із міжнародною організацією “Корпус Миру”, її представником (Карл Бех), представниками наукової міжнародної організації Фулбрайт. Відповідно до Угоди з Корпусом Миру США у гуманітарно-педагогічній академії з двохрічним терміном працювала викладач з США Ізабелль Бірнс. Така співпраця позитивно впливає на якість підготовки фахівців з англійської філології.

За останні роки активізовано наукову та культурно-освітню діяльність через міжнародні організації, які сприяють встановленню тісних контактів між ВНЗ, поширенню досвіду роботи, обміну студентами та викладачами.

Викладачі академії є учасниками міжнародних конференцій і семінарів як в Україні, так і за її межами (США – Пітсбургський університет, Велика Британія – Ліверпульський і Вестмінстерський університет, Канада – університет Ватерлоо і Альбертський університет, Греція – національний центр соціальних досліджень, Німеччина – Бамбергський університет, Польща – Вища педагогічна школа м.Ченстохова, Будинок культури “Арка” у Рацлавічах, Поморська академія у Слупську, Молдова – Бельцький педагогічний університет, Білорусь – Вітебський педагогічний університет ім. П.Машерова, Росії – Тверський та Івановський університети, Литва – Шауляйський університет, Маріямпольський педагогічний коледж та ін.).

На сьогодні укладено міжнародні угоди про наукову, методичну та культурно-освітню співпрацю між академією та 14 вищими навчальними закладами, організаціями та установами 5 зарубіжних країн: з Бендерським педагогічним коледжем (Молдова), Маріямпольським коледжем (Литва), “The Colda Meir Hount Carmel International Training Center” (Ізраїль), “The Alperin regional college of the Sordan Valley” (Ізраїль), Католицьким будинком культури “Арка” в Раславіцах (Польща), Академією ім. Я. Длугоша в Ченстохові (Польща), Іванівським університетом (Росія). Цілий ряд угод знаходиться в процесі узгодження між сторонами. Це, зокрема договори з Тверським педагогічним коледжем (Росія), Жешувським університетом (Польща), Щецинським університетом (Польща), Поморською педагогічною академією, м. Слупськ (Польща), Дебреценським університетом (Угорщина), Шяуляйським університетом (Литва).

Хмельницька гуманітарно-педагогічна академія володіє достатнім науково-педагогічним потенціалом, матеріально-технічною базою та іншими складовими для підготовки висококваліфікованих фахівців у галузі педагогічної та мистецької освіти та внутрішньої системи якості освітньої діяльності.

